

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adának vissza.	Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfehérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONTIZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 32 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr Nyilttér soronként 50 kr. Többeszi hirdetéseknek engedmény
---	---	---	---	---

Remélhetjük-e az örökbékét?

— Három közlemény. —

II.

(y) A legsúlyosabb csapásnak tekintjük tehát mi is a háborút és mi is vágyódunk az örök világbéke után. De nem zárkozzunk el azon kérdés elől sem: *elérhető-e a világbéke?*

Az örökbéke munkásai pártjuk álláspontjából kiindulva az elérhetőség különféle módjait ajánlják.

A *szociáldemokraták* azt kívánják, hogy a béke és a háború kérdése fölött a *törvényhozó testület* vagy, a mint szívesebben ejtik, a *szuverén nép* döntsön.

A *nyomasztó hadügyi költségvetések ellenesei* az *általános lefegyverzést* tartják az örökbéke egyedüli arkánusának.

Az *állam mindenhatóságáért rajongók* az öt világrész összes népeit *egyetlen egy világállamba* vélik sajtoltatni.

Vége azok, biznak a *tekin-télyek* s ezekből folyó *törvények erejében*, a *nemzetközi békebírósd-gok* felállítását javasolják.

Vannak egyéb csoportok is, de ezekre nem vesztegetjük az időt.

A *szociáldemokraták* javaslatukat a népek általános és erős *békevággyával* indokolják, mely nézetük szerint hamar elfojtaná a háborúság viszkotogét.

Feltesszük, hogy itt *népek* alatt nem egyeduralmi államokat értenek; mert ott, hol a béke és a háború kérdése fölött a parlament vagy a nép dönt, szükség, hogy e tényezők vezessék egyszersmind az állam külpolitikáját is. Ez pedig csak *köztársaságban* lehetséges. De hát a népek csekélyebb fele él köztársaságokban, és e tény már egymagában halomra dönti a tervet,

Azonban tegyük fel, hogy hamarosan sikerülne az egész emberi nemet köztársaságokba terelni. Valjon akkor

hamarosan megszűnnének az egyes államok érdekszférának létfeltételei is? Bizonyára nem, sőt előreláthatólag kicsucso-sodnának.

De tegyük még egy engedményt, s hagyjuk helyben, hogy a parlamentek vagy népek soha sem szavaznák meg a *támadó háborút*. Zárjuk ki tehát a támadó háború eshetőségét. Azt hiszik tán a *szociáldemokraták*, hogy mindig csak az a támadó, ki az első lövést teszi, — s nem inkább az, ki őt fegyvere el-síttésére kényszeríti, midőn megbolygatja létérdekeidét? Tehát még ekkor sem lenne kizárva a védelmi harc.

Köztársaságokban a többségben levő párt uralkodik s vele a benne lakozó szelidség, esetleg szilaj, féktelen szenvedély. — Tiszta dolog tehát, hogy a tömeg ingása szerint majd elbukó, majd ismét felülkerekedő párt könnyebben kockáztatja meg a háborút, mint egy minden pártok fölött álló ember — a fejedelem, ki felelőségének teljes érzetében jól tudja, hogy egy könnyelműen kezdett háborúval egyetlen játzmára teszi népe szeretetét, ragaszkodását, hűségét, — esetleg saját uralkodó házána fennállását. Hiszen manapság is tapasztaljuk, hogy éppen a koronás fők munkálkodnak legserényebben a béke fenntartásán.

Merő utópia tehát a *szociáldemokraták* javaslata; de nem jobb ennél azoké sem, kik az általános lefegyverzést tanácsolják.

Eltekintve a régi rómaiak si vis pacem para bellum elvétől, az általános lefegyverzést csak az esetben képzelhető, ha egyforma lenne valamennyi állam földrajzi helyzete; de ez képzelhetlen, midőn egy államnak négy, öt, a másoknak egy szomszédja van. Az előbbi négy, öt állam rohanhatja meg egyszerre, tehát szükségképp annyi katonát kellene tartania, a mennyit az öt szomszéd összevéve. S valjon melyik állam egyeznék bele az egyenletlen leszerelésbe? Nagyon tévednek, kik azt hiszik, hogy a rendes hadsereg intézménye szüli a hábo-

rukát. Hiszen ez nem oly régi, háborúk pedig voltak mindig, a mióta népek léteznek, még pedig vadabbak, kegyetlenebbek a maiaknál. A rendes hadseregek intézménye tehát inkább enyhítette a bajt.

De menjünk tovább. Nem tagadjuk, hogy a kik egy világállam alkotásával vélik a békét megörökíteni, legalább logice gondolkoznak. Tény ugyanis, hogy a régi ököljogot az államok alakulása irtotta ki. Az önszegély megszűnt s a segélyre szoruló az államhoz fordult, hol védelmet lelt. Ha tehát az egész világ összes népei egy államba állának össze, természetesen meg kellene szűnni minden háborúságnak; mindent eligazítana az állam.

‡ **A primási birtokok bérbeadásához.** E ö t v ő s báró kultuszminister balatonfüredi utja valószínűleg bizonyos megállapodásokat eredményezett a hercegprimás és a kormány között és ezzel a bérbeadás terve a megvalósulás stádiumába lépett. A primási udvarból bizonyos olvi ellentétek előzetes kiegyenlítését jelentik, de ezen ellentétek tudomásunk szerint nem fogják már hosszabb ideig kösletetni a tárgyalások befejezését. Eme differenciák természetére pedig azon feltételek engednek következtetni, melyek által a hercegprimás, a körülmények kényszerítő hatásának dacára sértetlenül és teljes mértékben fenn akarja tartani a primási szék minden erkölcsi és jogi befolyását a bérlők további eljárására nézve. A hercegprimás e szerint 25 évre bérbe adná a bajesi uradalom kivételével — mely körülbelül 6000 hold — az összes birtokokat évi 360 ezer forintért. Evvel kapcsolatban a bérlők kötelesek viselni az összes torheket, tehát az adót, a kegyuri kiadásokat, s gazdasági nyugdíjalap, valamint az eddig felmerült beruházási költségek torheit. Gazdatisztek ezután is csak a primás fogadhat fel, vagy boesáthat el a szolgálatból. A birtokok csak a primás által helybenhagyandó albérlőknek lesznek kiadhatók. — Valjon a szerződés az utód, vagy utódokra nézve is kötelező lehet-e, szerintünk oly fontos jogi kérdés, melynek előzetes megvitatása szintén kérdés tárgyát képezhetné.

„magas“ politikába. Hadd ámítsák az országot őrös frázisokkal kollegái. Földművelési miniszterétől elvárhatja Magyarország, hogy komolyan dolgozzék s számos gazdasági mizériáinkat, a mennyire lehet, eltüntesse. Ebben a reményben üdvözljük az új minisztert.

Miklós Ödön és Festetich Andor gróf beszédeiből a következőket közöljük:

Miklós Ödön államtitkár a miniszterhez intézett beszédben többek közt ezeket mondta:

A mindennapi közigazgatási munkásság nagyfokú tevékenysége mellett részben teljesen elkészülve, részben munka alatt állnak a következő törvényjavaslatok:

A mezőgazdaságban alkalmazottak szolgálati viszonyának szabályozásáról. — A mezőgazdasági hitelügy országos szervezéséről. A szövetkezetekről. Az országos elevátorszerű közraktári intézményről. A tűz- és jégkárbiztosítás országos rendezéséről. A mezőgazdasági szakoktatás újjászervezéséről. Az országos mezőgazdasági statisztikai főlvételekről. A mezőgazdasági termékek hamisításának tilalmáról. Az állatbiztosításról. A szarvasmarhatenyésztés országos emeléséről. A Közép-Duna egységes szabályozásáról. A hajózási csatornák létesítéséről.

És sok ilyenféle tevékenységekről, a melyek egész sorozatús képezhetik azon maradandó alkotásoknak, melyeket csakis törvényhozási intézkedések által lehet biztosítani és a melyek megvethetik a helyes magyar közgazdasági és földművelésügyi politikának biztos alapjait.

Festetich Andor gróf miniszter köszönetét s jóakarátát hangsúlyozva a tisztikar iránt, a többek közt ezeket mondta:

A mi politikai nézetemet általánosságban illeti, hiszen már az a tény, hogy itt

onnan teljes kényelemmel tarthasson szomlót a társaság fölött.

Kereső szeme csakhamar megtalálta szíve választottját. Marietta ma szokatlanul bájosan nézett ki. Fehérruhája pompásan illet puha szőke hajához és pajkos kék szemé csak úgy ragyogott a következő tánc reményében. Ő is észrevette a tisztelbeli szolgabíró, de bámulusos ügyességgel kerülte a vele való találkozást, pedig Szenes Jancsi minden áron közeledni akart hozzája.

Végre mégis találkoztak és a tisztelbeli szolgabíró éppen abban a pillanatban üdvözölte a leánykát, mikor a zene rákezdett a keringőre.

— Mariteta kisasszony, ön ma pompásan néz ki!

— Köszönöm a szeretetroméltóságát, Szenes ur! — Válaszolta Marietta gunyosan s dacosan felemelte fejét.

A tisztelbeli szolgabíró nem rettent vissza. Bizott a győzelmében.

— Megállj, bogár, majd megpuhulsz!

— Gondolá s aztán mondta:

— Szabad kérnem az első polkára?

— Sajnálom. Már egy táncra sem vagyok szabad. Csak a második négyesre még nincs táncosom. Ha lesz második négyes, akkor —

— Akkor adja azt nekem! Igaz, így kissé soká kell várnom —

— De ha nem lehet másképen, Szenes ur! No és aztán annyi szép hölgy van még itt, hogy —

— Hogy lemondok minden táncról, csak a második négyesről nem!

— Azt nem jól teszi. Hiszen ön kitűnően ért hozzá, hogyan lehet minden hölgynek udvarolni. Nede jön már a táncosom. Szabad az urakat egymásnak bemutatnom? Gyulai hadnagy ur —

— Nagyon örvendek.

— Szenes József tisztelbeli szolgabíró ur —

— Volt már szerencsém, szolgabíró ur.

Vége kőv.

mint főnökük megjelentem, előg felvilágosításul szolgálhat arra nézve, hogy általános politikai szempontból mily irányuak az én egyéni nézeteim.

Gazdasági politikánkra nézve elégséges, hogy ha jelzem önök előtt, hogy minden téren, de ezen a téren is, mindig a tulzást, szenvedélyt és az indulatosságot a legrosszabb tanácsadónak tartom, és hogy ezen a téren is első sorban szükségesnek vélem az okserűséget és higgadtságot. Nem ritkán, majdnem mindennap tárgyalja a sajtó gazdasági politikánkat. Jó ideje, hogy e téren két irányu áramlat konstatalható és mintegy állandónak nevezhető. Ez a két törekvés: az ipar és a mezőgazdaság érdekeinek érvényesítése.

En részéről azt hiszem, hogy ebben a tekintetben is azok járnak el leghelyesebben, a kik a középutat választják; mert tagadhatatlan, hogy bármily ellentétes nézet is volna e tekintetben, mezőgazdaságunk mai viszonyai okvetetlenül követelik azt, hogy az iparral együttesen fejlődjék. Es viszont azt hiszem, hogy sok ágazata az iparnak a mezőgazdaság nélkül nem virágoztatható föl. Ebből én magamnak azt a következtetést vonom le, hogy leghelyesebben járunk el akkor, ha mind a két érdek kielégítése céljából a középutat fogjuk okserűséggel, higgadtsággal és teljes szorgalommal megtartani. Nagyon örülök, hogy az államtitkár ur egyes teendőket is szíves volt jelezni, a melyekre vonatkoznak sok tekintetben már előre is egyetérték.

En a részint már munkában levő, részint még tervezett törvényjavaslatok közül egygyol már régóta magam is foglalkoztam és a jelzett teendők nagy részét magam is célul tűztem ki.

Azt hiszem, uraim, hogy ha erre az alapra állunk, a melyet az előbb jelezni bátor voltam, elfogjuk érni célunkat s a közügynek hathatós szolgálatot fogunk tenni.

BELFÖLD

— **Protestáns akció a polgári házasság ellen.** A nyitrai, troncséni és turóci evang. espereségek e hó 17-én tartott gyűlésükön elhatározták, hogy a királyhoz folyamodnak a véget, hogy a polgári házasságról szóló törvényjavaslatot ne szentesítsék.

— **Az ideai sorozás fölősege.** A honvédelmi miniszteriumban mint felhivatalosan jelenik — a napokban fejezték be az 1894. évre a törvényhozás által megszavazott újoncjutalékok kivetését hadtestenkint és járasonkint. Az ideai újonczás oly kedvező eredménnyel járt, hogy nemcsak az ez évi újonczás szükségletét fedezte, hanem még jelenlegy fölősege is mutatkozott, mely a törvény értelmében a mult évből származó hátralékok apasztására fog fordíttatni a végleges számbavételnél. Hiány csak a zágrábi honvédkerületnél van ez idén, de ez is csak pár száz főre rug s oka az, hogy a többi kerületek feleslegével ezt a hiányt közjogi okokból, de meg nyelvi nehézségek miatt kiegyenlíteni nem lehet.

— **Három visszalépés — három cáfolat.** A Khuen-Höderváry gróf horvát bán, Hoyos gróf párisi nagykövet és Goluehovszky gróf bukaresi követ visszalépéséről terjesztett hírek, mint illetékes helyekről jelentik, nem felelnek meg a valóságnak.

— **Választás Felső-Eőrött.** Festetich Andor gróf a felső-őrői választókerület képviselője földművelésügyi miniszterré történt kinevezése következtében letette mandátumát s új választásnak veti alá magát. Jóllehet a függetlenségi párti választók nagy része a kormánypártiakkal szövetkeztek, hogy a miniszter ismét megválasztassék, igen heves küzdelemre van kilátás, mert a kerület katolikus választói erősen mozognak, s mint a „Dunántul“ írja, legközelebb száztágu kül-

döttség után felkéri a hü katholicitásáról ismeretes pártunkivüli Erdődy Gyula grótot, hogy fogadjon el az ellenzéki jelöltséget. A választás a jövő hó 10—15-ike között megy végbe.

— **Szilágyi Dezső is beszámol.** Az igazságügyminiszter Tátra-Füredre ment pihenni. Onnan szeptember elején Pozsonyba megy, hogy ott nagyobb beszédben fejtsse ki a kormány legközelebbi teendőinek programját. Egy kissé furesa, hogy egy szakminiszter a kormány programjáról akar beszélni. Erre talán a kormány elnök volna hivatva.

KÜLFÖLD.

— **Ausztria.** A valutatörvények kihirdetésének napjától kezdve valamennyi állampénztárnál és posta- és távirada-állomásoknak az egy forintos államjegyek kiadatása be van szüntetve, amiért is mind nagyobb mennyiségben kerülnek forgalomba az ezüst forintok és az egy koronások. A pénzügyminiszterium mindjárt kedden lakádba csomagolva több millióra menő aranykoronát adott át az osztrák-magyar banknak, a mely esereképen ugyanoly nagy összeget adott át ezüst forintokban. Péntek estig Ausztriában az állampénztárakhoz és fizetési helyekhez körülbelül kilene millió forint egyforintos államjegy folyt be, amelyeket most visszartartanak és később megsemmisítenek. Az osztrák-magyar banknak kedd reggeltől a tegnapi reggelig az osztrák pénzügyminiszterium részéről 28 millió aranykorona és a magyar kormány részéről 12 millió korona adatott át, amellyekért a bank különböző helyein az osztrák államnak 14 millió ezüst forint és a magyar államnak 6 millió ezüst forint rendelkezésére bocsátatik.

— **Belgium.** A liberálisok, szocialisták és radikálisok szövetsége a katholicus kormánypart ellen csúfos kudarcot vallott.

— **Olaszország.** A parlamenti ülészekot július 23-áról kelezett királyi rendelettel bezárták.

— **Bulgáriában** a tegnapielőtt és tegnap lefolyt községi választások csaknem mindenütt a kormány győzelmével végződött. Ferdinánd fejedelem legujabban arra törekszik, hogy Oroszország öt elismerje.

— **Az anarchisták ellen.** A francia kamara által megszavazott rendkívüli szigoru anarchista törvényt tegnapielőtt kezdte tárgyalni a szenátus. Floquet és Beaumanoir a javaslat ellen beszéltek, melyet aztán Dupuy miniszterelnök hatatosan védelmezett. Meunier, a Véry főle vendéglő ellen intézett merénylet elkövetőjét a párisi esküdtszék tegnap 20 évi kényszermunkára ítélte. Az anarchisták ellen intézett hajszá még lankadatlanul folyik, de az anarchisták sem hagyták abba fenyegetéseiket.

TÁVIRATOK.

Az erdélyi püspök jubileuma.

Gyulafehérvár. jul. 28. (Saját tudósítónktól.) Lőnhart Ferenc erdélyi püspök ma ünnepelte pappaszenteltetésének 51-ik évfordulóját. Az agg, 75 éves úppapot ez alkalommal nem csak papsága, hanem hieve is megható ovációkban részesítették.

Az arany-mise után a jubilás a püspöki rezidenciában számos üdvözlő küldöttség fogadott.

A kolera.

Lemberg, július 28. (Ered. táv.) A kolera, mely Galicia egyes kerületeiben a legutóbbi napokban aggasztóan terjedt, tegnap óta, különösen Zaleszkieben alább hagy.

Bulgária és Oroszország.

Hamburg, jul. 28. (Ered. táv.) A „Hamburger Nachrichten“ legutóbbi száma helyesli Ferdinánd bolgár fejedelem politikáját és többek közt ezeket mondja:

Azt hisszük, Bulgária jelenleg a helyes uton van annak elérésére, hogy érdekei, fejedelme elismerése által biztosíttassanak.

A koreai háború.

London, jul 28. A "Centrals News" szerint a koreai háború azzal vette kezdetét, hogy a japáni szállítóhajók támadást intéztek a kínai szállítóhajók ellen. Az összeütközésből a japánok kerültek ki mint győztesek.

Városi és vidéki hírek.

Kérjük vidéki előfizetőinket kiknek előfizetése aug. 1-én lejár, hogy a lap további küldése iránt intézkedni sziveskedjenek. A lapot a nyár folyamán nyaraló előfizetőinknek kívánságukra bárhová utánnuk küldjük.

— **Egyházmegyei hír.** Varga József káplán Dunapentelelő Vajtára helyeztetett át hasonló minőségben.

— **A honvédség köréből.** Mint értesülünk az ideai fegyvergyakorlatokra bevonuló honvéd tartalékosainknak kedvez a szerencse, a mennyiben az V-ik honvédkerületben csakis ezredgyakorlatok lesznek. Így a helyben állomásozó 17-ik gyalogezredhez a tartalékosok augusztus hó 21-ikén vonulnak be és szeptember 21-ikén szerelnek le, mely időközben a 17-ik gyalogezred Bosprémben állomásozó 3-ik és 4-ik zászlóalja is csatlakozik hozzájuk és pedig Szeptember 13-ától 21-ikéig. A Horvátországban állomásozó VII-ik honvédkerületet kivéve, mely a mi kerületünkhöz hasonlólag szintén csak ezredgyakorlatokat végez, a többi kerületek mind a közhadsergebeli csapatokkal együttesen a nagyobb mérvű hadosztály és hadtest gyakorlatokon vesznek részt né ország különféle részein. Közülük a IV-iknek jutna szerencse, hogy a balassagyarmati nagy királygyakorlatokon ő felsége előtt mutassák be a közös csapatokkal minden tekintetben sikeresen mérkőző kiképzésüket.

— **A tűzbiztonság érdekében** a város közgyűlése igen üdvös tűzrendészeti szabályzatot fogadott el, de nem tudni mi okból, kimondta, hogy e szabályzat csak 1896-ban, tehát csak két év múlva léphet érvénybe. Azonban ez az érthetetlen határozat nem akadályozza a város honvédségünkben abban, hogy tőle teljességgel elküldjék városunk tűzbiztonsága felett s minden, rendelkezésre álló eszközzel oda hat, hogy esetleges tűzvészek ellen azonnal védekezni lehessen. Most, hogy napról-napra s az ország minden részéből puszta tűzvészek hírei érkeznek, kettőzött éberséggel ellenőrizi s hajtja végre a polgárok vagyonának védelmére hozott intézkedéseket és a legnagyobb szigorúsággal sújtja azokat, akik ezen intézkedéseket nem teljesítik. Már napok óta hallottunk panaszokat, hogy a külső város részekben, különösen a felső-városban, melynek házai nagyjából náddal vannak fedve, a legnagyobb mértékben tűzveszélyes állapotok uralkodnak, a mennyiben ott nemesak hogy nincs mindenütt végrehajtva a városi tanács azon felszólítása, hogy minden házban vizes kád tartassék tüzesetek idejére, hanem néhány gazda még azt a vigyázatlanságot is követte el, hogy udvaraikra szállították szalmájukat s ott tartják. Hogy ez mekkora veszedelemmel fenyegeti a várost tűzvész esetében, azt nem szükséges bővebben megmagyarázni. Épen azért csak helyeselhetjük, hogy Polczér Péter alkapitány esőtörtőknél hivatalos közlegeivel együtt megvizsgálta a külső városrészeket és szigorú büntetés terhe alatt utasította az egyes polgárokat, hogy a tűzbiztonsági intézkedéseket saját jól fel-fogott érdekében is megtartsák.

— **A 69-ik sorgyalogezred és 24-ik vadászezred** helyben állomásozó zászlóaljai aug. 9-ikén vonulnak Budapesten keresztül Balassa-Gyarmathra és nem, mint a lapok tévesen közölték, a pillis-csabai táborba. — A hadgyakorlatok befejezése után a Jellasi-czred legénysége Budapesten marad, Székesfehérvárra pedig Bécsből egy újabb zászlóalj-og vezényeltetni.

— **Lourdesi szobor a maorshegyi kápolnában.** Osz. Major Ferencnek Lourdesba tett zarándok utjáról vissza térve egy igen szép, nagy lourdesi Mária-szobrot hozott magával, melyet most, mint halljuk, a maorshegyi kápolnában ajándékozott. — A kápolna építő bizottsága a legnagyobb örömmel fogadta el a szép és értékes ajándékot.

— **Eljegyzés.** Sulman Ferenc székesfehérvári zenetanár eljegyezte Budapesten Aranyossy Gizella kisasszonyt.

— **Vízvezetők tervezete helybenhagyva.** A belügyminiszter székesfehérvári város közönsége által létesítendő vízvezetők műfelmunkálatai és tervezése iránt Rumpel és Niklas vállalkozókkal kötött szerződést jóváhagyta, kikötve, hogy a szerződésben pótlólag felveendő; 1-ször, hogy az esetben, ha a vállalkozó által alkalmas vízbeszerzési hely puhatoltatott ki, akkor a város tartozik a minisztérium által kijelölendő szakértőktől a vállalkozók által javaslatba hozott vízbeszerzési módokra nézve szakvéleményt beszerezni. A vízvezetési részlet tervek csak akkor készíthetők el, ha a kiküldött szakértők a vállalkozók által puhatoltatott vízbeszerzési módokra nézve kedvezőleg nyilatkoznak. 2-ször. A szerződési tervezetben kitüntetett díjak a vállalkozó cégnek csak akkor fizethetők ki, ha az elkészült tervek a minisztérium által jóváhagyást nyertek.

— **Uj kisdédvönő.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schmidt Matild okleveles kisdédvönőt az ettyeki állami kisdédvönőintézetbe nevezte ki. Az új kisdédvönő hasonló minőségben hat éven át működött a Felsővidéki Közművelődési Egyesület által fenntartott beszkői kisdédvönő intézetben s ott odanő buzgalma által felebbvalóinak legmelegebb elismerését vívta ki.

— **A veszprémi székesegyházban** megüresedett egy tenori állás, melyre 600 forint évi fizetés jár. Az állásra pályázatot hirdetett dr. Palotay Ferenc órkánonok.

— **Temető megáldás** volt az elmúlt vasárnap a veszprémi káptalan jutasi gazdaságában. A megáldást dr. Rédey Gyula kanonok-plébános végezte.

— **Tűz Múzeum.** Moori levelezők írja nekünk: f. hó 26-án Pötz Samu údvárában ismeretlen okból egy kis szalmakannal meggyuladt. Szerencse, hogy a közelben mindjárt a kut volt s így sikerült többeknek a tüzet eloltani. E napon épen nagy szél is fújt, s ha esetleg jókor észre nem veszik a veszedelmet, Moór ismét 1890-iki sorsára jutott volna, midőn nem kevesebb mint 224 lakház s ugyanannyi mellékhelyület elhamvadt.

— **Felhívás.** Azon iparosok, kik a budapest villamos munkagép-kiállítás megtekinteni akarják, utasítatnak, hogy a kereskedelemügyi miniszter rendeletéből vasuti jegy kedvezményben részesülnek; a kereskedelmi muzeum igazgatósága pedig oleó elszállásolásukról és szakszerű utbaigazításukról fog gondoskodni az esetben, ha az együttes felutazásra legalább 10 iparos jelentkezik. — A kiállítás még csak egy hónapig fog nyitva tartatni, s hihetőleg f. évi augusztus hó 26-án be fog záratni. A székesfehérvári ipartársulat titkára dr. Saára Gyula, felkéri ez uton azon iparos urakat, a kik avillamos kiállítást megtekinteni óhajtják, hogy f. évi július hó 30-ikáig nála jelentkezni sziveskedjenek.

— **Eltemette a föld.** Gyászosan bűnhődött a napokban a Nagy-Lánghoz tartozó Kispusztán egy fiu azért, hogy engedet-

len volt és nem hajlott a jó tanácsra. Ott ugyanis, mint nekünk írják, a 15 éves Bok a Sándor több társával és egy felnőtt béres jelenlétében a kispusztai homokgödörökben homokot ásott. A felnőtt béres többszöri figyelmeztetése dacára, hogy a part rájuk szakadt s a veszélyes helyről távozzanak el, a fiuk azt nem tették. A part csakugyan rájuk is szakadt s Bok a Sándort egészen, egy másik fiut pedig csak részben temetett el. Dacára hogy a mentési munkálatok rögtön foganatosítottak, Bok a Sándornak már csak holttestét tudták kiásni.

— **Tűzjelző az aggpapok házában.** Hogy tüzesetek alkalmával a székesegyház harangjaival is lehessen a tüzet menél előbb jelezni, a tűzoltóparancsnokság azt az üdvös intézkedést tette, hogy a belvárosi egyházknak az aggpapok házában levő lakásába villamos tűzjelző esengetyüt vezetett be. Mi már most csak azt kívánjuk, hogy a tűzjelző menél ritkábban zavarája meg az egyházi nyugalmát, azaz hogy menél ritkábban kelljen a székesegyház harangjaival tudtára adni a városnak, hogy tűz van.

— **Regattaverseny Balatonfüreden.** Az Andrássy Géza gróf által alapított vándordíjért holnap e hó 29-én d. e. 10 órakor fogják Balatonfüreden az évenként szokásos négyevezős versenyt megtartatni. Ámbár a versenyre csupán a „Neptun” budapesti evezős egyesület nevezett, mégis igen érdekes küzdelemre lesz kilátás, a mennyiben e versenyben mult évben győzött négyes csapatall szemben az ideai, Budapesten és Szegeden diadalt aratott junior négyes csapat fog versenyezni. A pálya hossza 2000 méter, a célpont a Stefánia-Yacht egyesület és a sétány között lesz.

— **A velencei tó áldozata.** Grumming György gárdonyi napaszoms néhány nap előtt kiment a mezőre dolgozni, míg beteg neje és 8 éves kis fia otthon maradt. A fiu, minthogy ágyban fekvő anyja nem ügyelhetett rá, egy alkalmas pillanatban a tóhoz ment fürödni. Megbocsáthatlan büne a velencei tó halászaiknak, hogy ladikaikat meg nem láncolva szabadon hagyják. A gyermekek elfoglaltak egy ilyen ladikot s a tó legmélyebb részére igyekeztek, minden pillanatban a legnagyobb veszélynek kitve. A kis Grummingot azonban nem eresztették be a ladikba, mire a kis fiu belekapaszkodott a ladik szélébe, s így uszott egy darabig. Ereje azonban egyre fogyott, sa fiu egyszerre elerosztva a ladikot a víz alá merült, a honnan már csak holtteste került elő.

— **Ismét nagy tűzvész.** Sárszentmiklósról írják nekünk, hogy ott július 26-án délután nagy tűz volt. Lógett négy ház a hozzátartozó istállók és ólakak s hozzá még vagy 12 asztag ujan behordott eleség. A tűz Rehák nevű földműves udvarán keletkezett, midőn Rehák éppen eleséggel megrakott szekérével hazaért. A szekér a rajta levő eleséggel szintén a lángok martaléka lett. A roppant szárazság- és forróságban csak nehezen s a szomszédos községek segítségével sikerült még nagyobb tűzveszedelmet megátolni. A szerencsétlenségben szerencse volt, hogy szélesend uralkodott.

— **Tanítónő-képző Veszprémben.** A veszprémi Angol-Kisasszonyok intézete, a mint nekünk írják, a jövő évben tanítónőképző intézetét akarja kibővíteni iskoláját. A terv Veszprémben nagy örömet idézett elő.

— **Tűzek Zichyfalván.** Szent-Mihály Zichyfalván, mint ottani levelezők írja, egy hét óta már két alkalommal is volt kisebb tűz.

Néhány nap előtt Erdős Ferenc há-

zánál égett el egy kazal neje hibájából, ki kenyérsütés után a pernyét, a nélkül, hogy gondosan előtotta volna, a trágyadomb alá jára öntötte. Az keresztül égvény meggyújtott egy szalmakazalt, a mely porig égett s csak is a szomszédok gyors közbelelése mentette meg a házat a teljes elharmvadástól.

Szerdán pedig Miskei Ferenc házában volt tűz, hol egy ól égett le. A tüzet játszó gyermekek okozták. Mindkét esetben csak a jó Isten mentette meg a szegény népet a nagyobb veszedelemtől. Tűzoltóság csak névleg létezik s dacára, hogy minden háznál víz készletben legyen, a községi lajtok a víz hiányában annyira összeszáradtak, hogy őket használni egyáltalán nem lehetett.

A székesegyház tornyai tetőzetének megújítása tárgyában kiírt pályázat folytán az árlejtés e hó 26-án tartott meg a városház nagytermében, a közgyűlés kiküldöttjei: Tomsits Gyula gazdasági tanácsos, Rigler János és Flaskár József bizottsági tagok, valamint Juth István alszámvevő által. Az árlejtés eredménye a következő: A kiküldési ár, illetőleg a költségelirányzati összeg 7605 frt 33 kr. volt. Ez összegből Békási Simon $4\frac{1}{10}\%$ -ot, vagyis 311 frt 82 kr., Zsellersin M. budapesti ipar-részvénytársaság $8\frac{1}{2}\%$ -ot, vagyis 608 frt 2 kr., Ditmár József és Halász János helybéli iparosok pedig $8\frac{3}{10}\%$ -ot, vagyis 646 frt 45 kr. engedményt ajánlottak s így a munkálat elkészítésével a bizottság Ditmár József és Halász János helybéli iparosokat bízta meg, mint a kik a leg-lyányosabb ajánlatot tették. Ditmár és Halász nemskóra hozzálátnak a tetőzetnek megújításához, úgy, hogy a munkálatok szeptember 31-én már be lesznek fejezve.

Nyári mulatság. Hubert Andor tábornok ritka szép jeleit mutatja szervező képességének. Majd a sóstói nyári mulatá helyiségben, majd a rózsaliget árnyas fái között nagyobb társaságot gyűjt maga köré, melé vidám tréfával — kuglizzással — nem ritkán táncal úti agyon a holt szezon unalmát. Így esett ez esütörtökön délután is, midőn mintegy 35 főből álló társaság gyülekezett a rózsaliget kuglizó körül. A Huberth, Hahn, Zgorzsky, Wachenhuszen, Csanády, Forintos, Dedinszky és Szemeray családok szépjei csoportosultak ott férjeik illetve a jó papák vezénylete alatt. Természetesen ily válogatott sereg mellől nem hiányozhattak a esatlósok sem — csaknem kivétel nélkül katonatisztek. Az alkalmazkodni nem szerető katonai szellem dacolt a 35 fokos hősséggel s az esztében is erősen tüzőlő napot vidám egányzene mellett, ropogós esárdás közben hagyták aláhanyatlani.

A vízbe fult fiu. Igalról írják nekünk, hogy ott a napokban a 8 éves Berényi Sándor fürdészközben saját vi-gyázatlanlaga következtében a vízbe fult.

Egy öreg asszony öngyilkossága. Bieskeről írja nekünk levelezőnk: Laubmann Henrik ottani lakos tegnap reggel gyermekeivel együtt korán ment ki a munkára. Alig hogy eltávoztak a házból, neje, egy 60 éves öreg asszony éles borotvával elvágta a nyakát s menyé, ki rövid idő múlva, 7 órakor benyitott hozzá, már vértől elboritva halva találta. Az öreg Laubmann Henrikné a képzeltető legjobb egyet-értésben élt családjával, s így öngyilkosságának oka ismeretlen. Valószínű, hogy az öreg asszony hirtelenlén támadt elmezavar-kan követte el végzetes tettét. Az eset Bies-ben nagy feltűnést keltett.

Munkás gyűlés lesz holnap délután a kálozdi vendéglőben. A gyűlés tárgya a feloszlott munkás-önképzőkör ujjalakítása. A gyűlés összehívói, Szalay Pál és Rej-

h a Károly igen erélyes hangon kijelentik az összes helybéli munkásokhoz és munkásnőkhöz küldött meghívón, hogy ők nem szocialisták.

Tűz Fornán. A Csákvárhoz tartozó Forna pusztán, melyet Esterházy Miklós Mária gróftól Kégl György nagybirtokos bir bérben, e hó 25-én d. e. 10 órakor egy hosszú eselédalak gyulladt meg s porrá égett. A helyszínen a szomszédos falvak tűzoltói és pedig a csákvári, zámolyi, pátkai és lovasberényiek parancsnokaikkal megjelentek, s bár mindent elkövettek, hogy az égőlak-házból valamit megmentsenek, mint levelezőnk írja, ez csak annyiban sikerült, hogy a közelben levő nagymennyiségű kazalokban rakott gabonát voltak képesek megmenteni. Ez alkalommal a lovasberényi tűzoltók lajtos kocsijának koreke is eltört. A lakház biztosítva nem volt. A kár jelentékeny.

Vívómesterek mérkőzése. Veszprémi levelezőnk írja nekünk: Robely Jenő vívómester 6 heti tanfolyamot nyitott Veszprémben, hol nemrégiben f. hó 13-án vívóversenyt rendezett, melyen nagyszámu közönség vett részt. Az estének Kükemezey Árpád vívómester és Robely Jenő mérkőzése adott nagy érdeklődést. A két vívómester szabatos és szép mérkőzésében Robely Jenő lett a győztes.

Belehalt a kutba. Brodschöl János bárdi lakos 6 éves leánykája a napokban beleesett a kutba. A gyermeküket aggóda kereső szülők csak estü 10 órakor jöttek rá, hogy kis leánykájuk a kutba esett, honnan már csak holttestét vehették ki.

Balatonfüreden az idei fűrű-szezonban a legutóbbi kimutatás szerint 1165 fűrdővendég tartózkodott.

Vesztett kutya. A Káloz községhez tartozó Csirip-pusztán Hollósi Péter kutyáján kitört a veszettség. A veszedelmes állatot még mielőtt bajt okozhatott volna, lebunkózták.

Kirándulás a Balatonon.

Balaton-Füred, június 26.

A Balatonrégibb és nevesebb fűrdőhelyeinek közönsége alig akar tudomást venni egy nagyon kedves pontjáról a magyar tengernek: Almádiról. Pedig erősen hiszem, hogy nincs egyetlen balatoni fűrdőhely, a mely természeti adományokban gazdagabb, közönségében distingváltabb és társas életében kedvesebb, kedélyesebb volna mint az almádi. Ennek a kedves fűrdőközönségnek pedig van egy lelkes vigalmi vezére: dr. Ováry Ferenc országgyűlési képviselő, a ki azon van folyton, hogy a fűrdő évadból ne vesszen kárba egyetlen egy nap, melyen a fűrdőző szép asszonyok és szép lányok, a kik többnyire a fővárosból és Veszprémből valók, valami kellemes szórakozásban ne részesüljenek. Az ő műve volt a július 25-iki kirándulás is Almádiról Keszthelyig.

Reggel már 5 órakor a „Baross”, fedélzetén volt a kirándulók legnagyobb része. Fél 6 órakor indult a karesu hajó Balaton-Füred felé az igazán tükör-sima Balatonon s a fűrdői ismerősök százaitól fogadva, fél 8 óra tájban vetett horgonyt a fűrdői révben; innen másfél órai időzés után a fűrdői esatlakozókkal együtt kedélyes beszélgetésbe s az istenibnél istenibb zalai partok szemléletébe merülve, 11 órakor ért a „Baross” közönsége a badacsonyi kikötésbe.

Mikor Badacsonyan fehédközbe ért a legnagyobb részök szép asszonyokból és

szép lányokból álló társaság, összesen 136 tagot számlált.

A legvidámabb hangulatban elköltött és dikciókkal fűszerezett ebéd után a társaság jó része Badacsonyan maradt s falzarándokolt a bold. emléktű Ránold er püspöknek a Badacsonyi tetejére állított keresztjéhez, a másik rész pedig ment tovább Keszthely felé, a hova egynegyed 4 órakor afrikai melegben érkezett meg. Innen némelyek Hévízre rándultak ki, mások pedig a Balatonnak Keszthelynél épen nem valami tiszta hullámaiban kerestek, de nem találtak enyhülést a perzselő hőssé ellen, mert a víz majdnem forró volt.

5 órakor délután indult a társaság vissza felé, már sokkal emelkedettebb kedélyhangulatban. Voltak a hajón sokan, a kik sokszor látják már a Balatont és annak elragadó partjait, de soha szebbnek, simábbnak, gyengédebbnek a kis tengert, mint ma; pedig szinte csodálatos, hogy a Balaton tündére azt a sok szép versenytársat, a ki a hajón volt, egy kissé meg nem táncoltatta.

Annál a panorámánál szebb pedig, a mely Keszthelyről jöve Badacsonyi előtt a szemlélő elé tárul szebb, magasztosabb nem hiszem, hogy még egy legyen a földön: mióta azt látiam, sokkal büszkébb vagyok rá, hogy magyar vagyok. Istenem mit lenne más nemzet, ha ilyen drága kincsé volna, mint van nekünk? Badacsonyba érve felvette a szép „Baross” a zarándoklásban elfaradt otmaradottakat s a badacsonyi fűrdőzők üdvözölő éljonzései közt mentünk tovább, a meleg alábbhagyván, mindig fokozódó kedélyességgel, a rosszul kivilágított B-Füred felé, — innen pedig jó drága és meglehetősen rossz vacsora után $\frac{1}{4}$ 11 órakor elindulva $\frac{1}{4}$ 12 órakor érkezünk meg Almádira, a honnan kiindultunk. Menetközben kedvesen lepte meg az egész társaságot a szilfid termetű „Helén”-nek a „Baross” tisztelőre öltött teljes zászló díszé, este pedig kedves látóval volt a síófoki villamvilágítás.

Felemleltre méltó dolog még az, hogy a fűrdői áráktól eltekintve, minden igen olcsó volt. Viteldij oda-vissza 1 frt 50 kr. Badacsonyan öt fogásos ebéd boron kívül 1 frt. 20 kr.

A kiránduló társaság igazán a legnagyobb köszönettel tartozik Oráry Ferenc képviselőnek, a ki annyira lelke volt a kirándulásnak, hogy nemcsak arra volt gondja, hogy valaki a hajóról le ne maradjon, a mi pedig az ő atyai gondoskodása nélkül könnyen megtörténhetett volna, de még arra is kiterjedt figyelme, hogy kapott-e mindenki elég halpaprikást.

Ilyen embereket a Balatonnak s akkor a Balaton még szebb lesz, még dicsőbb.
D. K.

Külömfélék.

Személyi hírek. Gabriella főhercegnő állapotában javulás állott be. — Pánthy Ede egri nagyprépost esütörtökön tömérdék nép jelenlétében aranymiségét mondta a szabolcsmegyei Margita községhez tartozó folyási pusztá templomában. — Hieronymi Károly belügyminiszter erdélyi útját befejezte. — Festetich Andor gr. földmívelésügyi miniszter legközelebb hosszabb időre Ostendébe megy nyaralni. — Horváth Boldizsár volt igazságügyi miniszter súlyosan megbetegedett.

— **László főherceg a budai Mátyás templomban.** László főherceg Himmol alezredes kíséretében tegnapelőtt délután megtekintette a budavári Mátyás templomot. Az ifjú főherceg, a kit dr. Nemes Antal budavári káplán kalauzolt, különösen megmagyaráztatta magának a különböző történeti falfestményeket s különös érdeklődéssel szemlélte a Szent Istvánt, Nagy Lajost és Budavár visszavételét ábrázoló nagy falfestményeket. Azután a királyi oratoriumba ment, hol a koronázásra vonatkozó dolgok köztölték le figyelmét, majd pedig megnézte a templom alatt levő királyi sírboltot, hol az Arpád-bázi III. Béla király és felesége Antiochia Anna szarkofágja van és a lorettói kápolnát, hol a királyné menyasszonyi koszorúja függ. A templom belső részeinek megtekintése után Gyalus László építész vezetése mellett fölment a templomtoronyba s itt jó darabig a remek kilátást élvezte. A főherceg közel két órát töltött a templomban, a mikor azután legnagyobb meglepetésének kifejezése mellett eltávozott.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatási miniszter id. Zichy Ferenc zselői nagybirtokosnak, a ki Nógrád vármegyében a mult és folyó tanévben 11 néptanítónak a magyar nyelv sikeres tanításáért való jutalmazására 50—50. összesen 550 frtot adományozott, őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

— **„Ma jól uralkodtam ám!”** A 8 éves kis spanyol királyról írja az „El Día” e. madridi lap a következő adomát: Tudvalevő, hogy a regenskirálynő az ő fiacskája számára, a ki a spanyol nyelven kívül első sorban anyjának anyanyelvét is tanulja, ön-maga egy német nyelvtant és olvasókönyvet szerkesztett. Főszerepét játszanak természetesen az olvasókönyvecskében is a könnyen betanulható versecskék. A versek egyikének címe ez: „Mit kell kinek-kinek tennie?” és avval végződik, hogy: „A királyoknak jól kell uralkodniuk”. Alphonso mint mindenben, úgy a vers tanulásában is nagy szorgalmat fejtett ki. Este pedig, mikor már lefeküdni készült és anyját, szokása szerint neki jó éjt kívánva megcsókolt, ekkor ismét szokása szerint kérdezte: „Mog vagy ma velem elgédve?” És midőn a királynő igennel válaszolt, ragyogott orcáskája az örömtől és teljes önelégültséggel mondá: „Igen ám, de ma jól is uralkodtam ám.”

— **Egy malom kilutrizása.** Érdekes dolgról ad hírt fumei tudósítónk: Az ottani Zsakalj malom-részvénytársaságnek ügyei már rosszul állottak és a közigyűlés elhatározta, hogy a malmot 100.000 frt kifizetési áron elárverezze. Nem akadt az összegre jelentkező, sőt még akkor sem akarta senki a gőzmalmot megvenni, mikor 75 ezer forintra redukálták a vételárt. Most meg 50.000 frtért szeretnének a szerencsétlen gőzmalmon tulajdoni és ha ez sem vezetne eredményre, egy részvényes azt javasolta, hogy a malmot lutrizálják ki. Hetven ezer számot fogtak ez esetben kibocsátani és egy szám ára 1 frt 50 kr lesz. De mit fog csinálni az a szerencsétlen, a ki megnyeri a malmot?

— **Tüzek mindenfelé.** Az ország fővárosában és összes részeiben néhány nap óta ijesztő mértékben szaporodnak a tüzesetek. Budapesten ezen a héten hétszer keletkezett tűz. A rendőrség utána járt a dolognak s kikutató, hogy egy nagy gyujtatóbanda működik a városban és környékén. A bandának száznál több tagját már le is tartóztatták. A vidéki tüzesetek közül a következőket említjük. Gyarmatán leégett 3 ház, Zala-Bessenyőn 26 lakóház és 36 melléképület, a takarmánnyal együtt, Debreconban a nagy Istvánmalom (3 munkás bennégett, a kár 800.000 frt.). A mosonmegyei Ilmic község pedig ugyolyvön egészen.

— **Rövid hírek.** Egy kolera nosteras-estot fordult elő Nagy Váradon. — Az „Anti-Syllabus” e. elközzott röpiratot nem Kreith Béla gróf fordította magyarra. — Csódot mondott Vermes

La'os, az orrszágszerte ismeretes sportmann. Adósságai negyedmillióra rúgnak. — A memorandum pörben elítelt román izgatók már megkezdtek hűtötésőket a szegedi áliam fogházban. — Világos szürke köpenyegeket kap a katonaság a sötétszürkék helyett.

Irodalom és Művészet.

— **Novena, azaz kilenc napi ajátosság Jézus szentséges szívéhez.** Most jelent meg dr. Szalay Hubert fejérmegyei áldozópap és lapunk tudós belmunkatársa fordításában Hattler Ferenc Jézustársasági atyának kitünő ajátosságú műve a harmadik kiadásban kibővítve Jézus és Mária szentséges szívéhez intézett különböző imákkal. A tisztá magyarsággal fordított kis arany könyvnek ezzel már mintegy 10—12 ezer példányra forog közkézben. Gyors és széles körben való elterjedése is mutatja, hogy mily kitünő szolgálatot tesz az oleső művecske a hitélet emelésére és monnyi burgó lélek merít azokból új lelki életet az élet küzdelmeiben. A könyv finom velin papírra nyomtatva, csinos kiállításban Márián György könyvnyomdájából került ki. — A „Novena” 103 oldal és példányonként izléses díszkötésben 25 kr., füve 12 kr. — Kapható a „Fejérmegyei Napló” kiadóhivatalában, Székesfejérváron.

— **A „Herkó Páter”** kath. élelaptopó évi 30. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikorrított képekkel és szöveggel jelent meg. Melegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlanul elterjedt élelaptopó olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter” előfizetési ára egy évre 4, félévre 2 frt. Szerkesztője Markos Gyula, a Kath. Örtüzek ismeretes költője, kinek címére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, Zsibárus-utca 7.)

— **„Katholikus örtüzek.”** Markos Gyula, a „Herkó Páter” szerkesztője most rendezti sajtó alá „Katholikus Örtüzek” e. költeményeinek negyedik kötetét. Az a tény, hogy az első három kötet 11.000 példányban forog közkézben, elegendő ajánlat arra, hogy a közönség a negyedik kötetet is hasonló rokonszenvvel fogadja. A kötet tartalma: Iránydalok, szatirikák, balladák, össze-vissza, hazafias dalok és Krixkrax. Célja a költőnek a kath. közszellem felkeltése az egész vonalon, eszköze a keserű guny és pajzán tréfa, mely váltakozva kerül felszínre iránydalaiban, hogy a komoly igazságok megismerését a tréfa mintegy fűszerezze. A mű 10—12 ivnyi terjedelemben forog rövid idő multán megjelenni, ára 60 kr., igen csinos díszkötésben 1 frt. Megrendelhető Markos Gyulánál, Budapesten, Zsibárus-utca 7.

— **Blaháné Balaton-Füreden** a napokban óriási sikerrel lépett föl az „Egy nő, ki az ablakon kiugrik” című darabban. A föllépésért kapott 150 forint tiszteletdíjat a művésznek elküldte Főér Ipoly pannonhalmi főapátnak a balatoni kultur-egyesület számára.

Szerkesztői üzenetek.

Fr. Antal urnak Márkón. Aug. 1-ig igy jár. — Zl. J. Várna. Trencsánm. Kérjük teljes címét. — T. J. Dömeföld. Köszönjük az érdeklődést. — Bieske. Cz. Még nem volt időnk. — H. B. Kérjük onnan is szives tudósításait. — Moos. Kein Loos, jetzt sind im Soos. — Fume. Legközelebb bővebbet levélben. — Laudetur. Tévedni múltóztatik. A cifferblatt nem egészen más, mint rblatt, hanem körülbelül ugyanzs.

Közgazdaság.

Az uszora.

Irtá: dr. KÁLMÁN LALOS.

Az uszora egykor az embernek javak szerzésirányuló törekvésével; mert hiszen már az ó

szövetségi szentírás legrégibb emlékei mint rutul elharapozott bünt említi. Egyébként természeténél fogva is az embernek javak szerzése körüli ténykedései közt lép fel mint a féktelenné fajult bírvagy szülőtte.

Régen, nagyon régen, évezredekkel ezelőtt már a zsidók, görögök, rómaiak érezték, hogy közérővel kell hatni a társadalomnak e fájó sohe gyógyítására, közérővel kell küzdeni a selebaráti szeretetet areul verő s minden emberi-fégből kivetkezett mammonisták ellen, kik szükségben, szorultságban levő embertársaik jétségsbejítő helyzetét, embertársaik könnyelműségét, tapasztalatlanságát, tudatlanságát szivfelenül, rideg számításal használják föl, hogy ezolknak gyakran véres vorejtékekkel szerzett tavait magukhoz kaparintsák.

Az ókori népek törvényhozói hol a vallási, hol a jogi törvényekben iparkodtak védelmet nyujtani az akkor már dusan felburjánzott uszora ellen, mert érezték, hogy a tömeges elszegényedés, gyakori végrehajtás, az államtól s társadalomtól kenyeret esdőlök proletrók, koldusok ezrei jórészt egyesek féktelen megzadagolási vágyaira, a jog köpenye alatt rabló nyerveggyra vezethetők vissza.

Csakhogy az ókori népek közül egyedül a rómaiak fogták fel némileg helyesen, kiváló jogászai érzékelniel fogva a hitelezés és adós helyzetét, miután a kölcsön adott tüke után bizonyos mérvü használati díj szedhetőségét helyeselték, több állami szentesítéssel látták el, s csak a tüke használati értékének épen nem megfelelő s az adós tökevagyonát emésztő kamat vételét helyezték el uszorának.

Ezzel szemben az ókori hitalapítók s görög bölcsek a kamatvételt egyáltalában helytelenítették s bármilyen kamatvételt a felebaráti szeretet megsértésének tekintettek.

A keresztény egyháznak a vallási éretnék s erkölcsiség terjesztése körüli buzgalma felölelte magához az uszora kérdését is és tisztán valláserkölcsi alapon állva, eleinte mindennemü kamatvételt tiltalmazott, majd később a kölcsön adott tüke után kockázati díj címén mérsékelt kamat vételét megengedhetőnek tartotta s még később megengedhetőnek nyilvánította oly mérvü kamat szedését, a menajit a kölcsön adott tüke a kölcsönadónál jövedelmezett volna, s azonfelül még, ami a kockázatnak megfelelt.

A középkori törvényhozások egyideig szintén e felfogás uralma alatt állottak s ha vesszük ez időben a gazdasági élet fejletlenségét, a tüke elenyésző csekély használati értékét, a gyümölcsötetési alkalomnak hiányát s a szerföltött gyengén jelentkező tüke szükségletét, ezt az akkori viszonyokra megfelelőnek fogjuk találni.

A középkor végétől az egész ujkoron át a törvényhozások úgy fogták fel az uszorát, mint a közgazdasági viszonyoknak a tüke használati értékének meg nem felelő, túlságos magas kamatok vételét s a törvényileg megállapított mértéken tulmenő kamat szedést majd büntették, majd csak a bírói védelemről fosztották meg.

Csakhogy az uszora illetén felfogása nem felel meg a mai közgazdasági viszonyoknak, nem felel meg a hitelező és adós közti viszonynak s félreismeri a közgazdasági élet természetét.

Semmiféle törvényes szabály, sem hatósági rendelet nem képes azon zsinórértéket, azon fix pontot állandóan megjelélni melyen tul a kamat mérvében az uszora kezdődik. A közgazdasági élet mai fejlettsége, melyben a sürti és könnyü érintkezés a nemzet egyes gazdaságai s a nemzetek között a tökélet kozmopolitikus tényezővé tették, mely könnyen vonul egyik helyről, országból a másik helyre, országba, egyik foglalkozásból a másikba, (Folyt. köv)

— **Az aratás.** V a á l r ó l írják nekünk, hogy ott a buza aratása jobb eredményt adott, mint remelték; 8 1/2—9 mámmásra becsülik a hozamot. A minőség kitünő. A rozs és árpa hirtelen érett, minél fogva a szem kissé vékony és kemény, de egészséges, a termés 6—7 mámmásra. A zabot most aratják, a hőség következtében a szemek kissé összeszorultak és így a minőség nem

a legjobb; a termés kat. holdankint 6 méter-mázsára becsülhető. A tengeri tartós esőhiány miatt határozottan rossz termést fog adni, ugyanezt mondhatni a burgonya és répáról is. Takarmányhiány van. — **D i n y n y é s r ó l** mint lapunknak írják, a buza és rozs átlagos hozama 5—7, az árpa 4—6 és a zab 6—8 mmázsára holdanként. A tengeri és burgonya a szárazság következtében fejlődésében visszamaradt, a burgonya gumói igen aprók. A kaszálók gyöngék.

— **Védjük a rovarirtó madarakat!** Tegyük fel, hogy valamely seregélynek, pintynek vagy rigónak fészkeben 5—5 kis madarfiók tenyészik. A tapasztalás azt mutatja, hogy mindegyik fiók táplálkozására átlag 50 hernyó szükséges; ez egy fészknél napjában kitosz 250 hernyót. A madár fiókok otetését annyuk mintegy 30 napig végzi, otetésre kell tehát 7500 hernyó. Egy hernyó pedig megesszik napjában annyi levelet és virágot, a mennyit maga nyom. Ha minden hernyó naponként egy bimbót eszik le, akkor 30 alatt a 7500 hernyó 7500-szor 30 gyümölestől azaz 225,000 darab gyümölestől fosztana meg bennünket. Feltéve, hogy csak minden századik virág termott volna gyümölest, még akkor is azon hernyó miatt, melyeket 30 nap alatt pinyt vagy seregély-család tudott volna emészteni, 2200-zal kevesebb alma vagy körte termett volna.

— **Lépfene.** Nadapon R ó t h Mihály ottani lakosnak egy tehene lépfencében elhullott. A hatóság, hogy a kór továbbterjedését megakadályozza, azonnal meglátta a szükséges óvó intézkedéseket.

— **Az egy forintosok beváltása.** A pénzügyminiszter az o. é. egy forintos államjegyek fölmondása és beváltása tárgyában a következő rendeletet adta ki:

A július 21-én életbe lépett 1894. évi XXIV. t.-cikkben nyert felhatalmazás alap-

ján, a magyar korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya között 200 millió o. é. forint államjegy beváltása iránt az egyezmény megkötésén, a birodalmi tanácsban képviselt királyok és országok pénzügyminiszterével és a cs. és kir. közös központi pénztár által kiadott és 1888. évi július hó 1-ről keletkezett o. é. egy forintos államjegyek fölmondását és beváltását a következő módokat mellet rendeltem el:

1. Az o. é. egy forintos államjegyek a mai naptól kezdve többé ki nem adatnak.

A m. kir. állami pénztárak és hivatalok, valamint a cs. és kir. közös pénztárak és hivatalok a náluk meglévő vagy hozzájuk befolyó o. é. egy forintos államjegyeket a mai naptól kezdve többé ki nem adhatják.

2. Ezekre az a. e. egy forintos államjegyekre nézve az a ma fennálló általános kötelezettség, hogy az államjegyek fizetése kép elfogadandók, 1895. évi december hó 31-ével megszűnik.

Ezek az államjegyek a magánforgalomban tehát csak 1895. évi december hó 31-ig bezárólag fogadandók el névértékben, illetőleg az 1892. évi XVII. törvénycikk 22. §-ában megállapított fizetési értékben.

3. A m. kir. állami pénztárak és hivatalok, valamint a cs. és kir. közös pénztárak és hivatalok kötelesek azonban ezeket az o. é. egy forintos államjegyeket még 1896. évi június hó 30-ig fizetése kép, a váltópénztári teendőikkel megbízott állami pénztárak, valamint a cs. és kir. közös központi pénztár pedig más törvényes fizetési eszközökre leendő átváltás végett — a mely a fizetési eszközök azonban államjegyek nem lehetnek — elfogadni.

4. 1896. évi július hó 1-től 1899. évi december hó 31-ig ezek az o. é. egy forintos államjegyek már csak a váltópénztári

teendőikkel megbízott állami pénztáraknál és a cs. és kir. közös központi pénztárnál más törvényes fizetési eszközökre leendő átváltás végett, a mely fizetési eszközök azonban államjegyek nem lehetnek, fogadhatnak el. 5. 1899. évi december hó 31-ike után ezek az o. é. egy forintos államjegyek már nem váltatnak be, és ennek a határidőnek elteltével az államnak az államjegyek beváltására vonatkozó mindennemű kötelezettsége megszűnik.

— **Székesfejérvári piaci árak.** 1894. július 28-án.

Gabona: buza 6.00—6.20, rozs 4.20, 0.00, árpa 6.60—, zab 6.60—6.80 kukorica 5.00—5.20, bab 5.00—0.00 frt métermázsánként.

Hizott sertés: könnyű 28—, nehéz 32— kr. klg. eleven suly szerint.

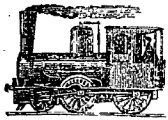
Borju: könnyű 28—29, nehéz 32—36 kr. klg. eleven suly szerint.

— **Moóri piaci árak július 28-án.** Buza 5.80, rozs 4.70, árpa 5.80, zab 6.50, kukorica 5.50, mm. Bab 6.50, konyhára való burgonya zsákja 70—80, takarmánynak való 50 kr.

— **Bicskei piaci árak július 27-én.** Buza 6.—, árpa 5.—, zab 6.50, bab 5.80, burgonya 2.—, rozs 4.50. Hizott sertés könnyű 42 kr., nehéz 42 kr. életet leszámítva.

— **Veszprémi gabonapiac 1894. július 27-én.** Buza (mezőföldi) 6.40—6.60, buza (bakonyi) 6.20,6.40 rozs 4.30—4.60, árpa (jobb) 5.50—6.—, árpa (takarmány) 2.50—6.—, zab 6.10—6.20 tengeri (új szemes) 2.40—5.20

— **Várpalotai piaci árak július 27-én.** Buza: (mezőföldi) 5.80,—6.—, (bakonyi) 5.70,—7.—. — Rozs: 4.—, 4.20.— — Arpa: (jobb) új 5.50,—6.—, (takarmány) 5.—, 5.50.— — Zab 6.—, 6.20.— — Tengeri: (új szemes) 4.50—5.—.

NYÁRI

Vasnti új menetrend!

Érvényes 1894. évi június hó 1-étől

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Délelőtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.
Este 9 óra 21 perckor indul
Budapestre érkezik 10 ó. 55 p. este

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p.
Délelőtt 11 ó. 50 p. vonat indul
Székesfejérvárra érkezik 3 ó. 16 p.
Déle 2 ó. 25 p. indul vegyesvonat.
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 27 p.
Délután 4 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 39 p.

Este 7 ó. 45 p. a gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 óra 25 perckor indul
Székesfejérvárra érkezik 11 ó. 33 p. éj.
Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p

Siófokról Székesfejérvárra:

Este 8 óra 15 perckor indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p.

Székesfejérvárról Siófokra:

Este 6 óra 42 perckor indul
Siófokra érkezik 7 óra 42 perc este

Székesfejérvárról Veszprém felé:
Délelőtt 9 óra 34 p. személyv. indul
Veszprémbe érkezik 10 óra 59 p.

Kis-Czelbe érkezik 1 óra 17 p.
Délután 1 óra 35 perckor indul
Veszprémbe érkezik 3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 óra 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. 0 p. éjjel.

Veszprémből Székesfejérvár felé:

Reggel 4 óra 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 óra 0 p.
Délelőtt 7 óra 3 perckor indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó 30 p.
Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 5 óra 35 p.

Moórról indul Székesfejérvárra:

Délelőtt 7 óraker vegyesvonat
Fehérvárra érkezik 8 ó. 22 p. d. e

Délután 1 ó. 25 p. személyvonat
Fehérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u

Székesfejérvárról Uj-Szőny felé:

Délelőtt 10:0 p. teherv. szem. száll. ind.
Ujszőnyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Ujszőnybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szőnyből Székesfejérvár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll.
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 22 p.
Délelőtt 11 ó. 27 p. személyv. indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Sz.-Fejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Délelőtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Éjjel 11 óra 43 perckor indul
Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.
Délután 4 óra 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Este 9 ó. 17 p. gyorsvonat indul
Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p. éjjel.

Nagy-Kanizsáról Sz.-Fejérvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 óra 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 óra 10 p.
Délután 2 óra 0 perckor indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. p. este.
Éjjel 12 óra 16 perckor indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 15 p. reg.

Szt.-Margitszigeti üdítővíz

legkiválóbb ásványos savanyúvíz
egészségpótló ital.

Főraktár Székesfehérvárott

Reintz Lipót

fűszer- s csemege-kereskedésében Nádor-utca
és

TÉRY EDE

fűszarkereskedésében

Martonvásáron.

Értesítés.

Figyelemre méltó! Ez évben is július és föl augusztus havában összes visszamaradt árúkat: többek között kitűnő mosható voált is egyike a leghirnevesebb **kékfestő gyáros szegéles voálját**, melyeknek rendes ára **36 kr.** most méterót **22 krért**, nomkülönbben **francia voile de lain** tiszta gyapju eredeti ára **80**, most **40 és 45 krért csekély áron** áruba bocsátjuk, ez által alkalmat nyújtva a nagyérdemü hölgyközönségnek **jó minőségü árut potom áron beszerezhetni.**

DEUTSCH MANÓ ÉS FIA
divatáruháza
Székes-Fejérvárott.

Lapunk kiadóhivatalában és Márián Györgynél kapható:

NOVENA

azaz kilencnapü ajtatosság Jézus szentáges szívéhez valamely különös kegyelem elnyerésére, kapcsolatban háromnapü háladással.

HATTLER FERENC

Jéz. társ. atya német munkája után egyéb imákkal bővitve közrebocsátja

Dr. SZALAY HUBERT

sz.-fejérvár-egyházmegyei áldozópap.

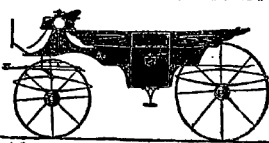
✠

Ára füzve 12 kr.

Hirtling Pál kocsigyártó

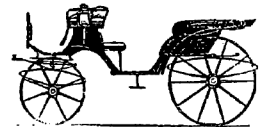
Székesfejérvár, Tólnai-utca 10., saját ház.

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom ujonnan berendezett raktáramat. Készítek mindennemü hintókat, minden, a kocsigyártás szakmájához való részeket. Javitások a leggyorsabban és jutányos árért eszközöltetnek.

Használt kocsik ujakért becseréltetnek.

A budapesti kereskedelmi muzeum-ban állandó kiállítást tartok.

ELŐFIZETÉSEK és HIRDETÉSEK

„FEJÉRMEGYEI NAPLÓ”

hetenkint háromszor megjelenő

POLITIKAI LAPRA

fölvétetnek

MÁRIÁN GYORGY könyvnyomdájában

Székesfejérvárott, Kossuth-utca

hol mindennemü könyvnyomdai munkák rendkivül jutányos áron, tisztán és izlésesen készítettnek el.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdájában Székesfejérvárott.